

„Ínségkenyérnek” hívják azt a korpás, de ízletes kenyeret, melyet nem régóta árusítanak a pékek. Új szó. De csúnya szó.

Miért keserítik, savanyítják el a falatot szájunkban ilyen szomorú szóval? Nem elég, hogy ínségesek vagyunk? Még emlegetik is? Még az étvágyunkat is el akarják venni?

Ez rosszabb, mint a szegénység: ötletszegénység. Keressenek új szót, kereszteljék át az „ínségkenyeret”.

1930. november 29., szombat, 6. old.

Pesti panoráma

Ínségkenyér – Feteke ördögök az utcán
– Téli rózsatök – Nemzetesdi ...

Múltkor ezen a helyen szóvá tettük, milyen helytelenül cselekedtek azok, akik az olcsó, különben ízletes kenyeret ínségkenyérnek keresztelték el. Miért savanyítják el szájunkban a falatot, eszünkbe juttatva, hogy milyen szegények, nyomorultak vagyunk?

Egyik olvasónk levelet intéz hozzánk, s azt indítványozza, hogy az ínségkenyér neve legyen ezután trianoni kenyér. Az ötlet érdekes. Csak az a kérdés, vajon a „Trianon”, mely rokon értelmű szava szenvedésünknek, nyomorúságunknak, nem keseríti-e el még jobban mindennapi kenyerünket? Így voltaképp az okot alkalmaznánk az okozat helyett. (Ezt a szóképet metonímiának nevezik a stiliszták.)

Mikulás napján nem is annyira a myrai püspök mása járta az utcákat, a házakat, mint inkább az ördögök.

Úgy látszik, az ördögök újabban – ha nem is szalonképesek – de utcaképesek lettek.

A kicsik és nagyok képzelete szeret rémüldözni, és falra festeni az ördögöt.

Napszálltakor Pest környékén parasztlegények járkáltak mint ördögök.

Aranysarut viseltek, aranykoronát szarvval, óriási, mellükre fityegő piros papírnylvet, hátukon puttonyt, virgácsokkal. Csak vasvilla helyett hordták a nyájas myrai püspöknek, Mikulásnak a pásztorbotját.

Bajszukat korommal hosszabították meg a fülükig.

Megállítottunk néhány ilyen parasztlegényt, s elbeszélgettünk velük. Soroksárról jöttek, tízen. Kávéházról-kávéházra jártak. A gyermekek – ezt mondták – nemigen félnek tőlük.

Eladogatták holmijukat, s pár fillért kerestek. Egyébként váltig panaszkodtak a drágaság és szegénység miatt.

Szóval ezek afféle „szegény ördögök” voltak.

•

Látták a téli rózsatőket a kertekben? Már bebugyolálták őket fehér gyolccsal, hogy óvják a hideg, a fagy ellen. Olyanok, mint a beteg kisgyerekek, akiknek fáj a torkuk, s borogatással kötik át nyakukat.

•

Néhány adalék korunk történetéhez.

Téli délután két sapkás kis gimnazista veszekszik az utcán. Régi ádáz vitájuk ér itt véget.

A nagyobb utánaszalad a kisebbiknek, s szemébe vágja:

– Te gyáva.

A sértett megáll, farkaszemet néz támadójával:

– Te hitvány.

Így licitálnak a szavakkal. Mindig fölebb. Illetve mindig lejjebb.

Három lépés távolságra állnak egymástól. Szemük szikrázik.

A nagyobbik a haragtól fuldokolva lihegi:

– Te oláh.

A kisebbik elpirul, mély lélekzetet vesz, zavartan, megalázottan gondolkodik, miképpen torolhatja meg a sértést. Végül, mint kinek kitűnő ötlete támadt, a bosszúérzet kéjével ordít a nagyobbra:

– Te francia ...

1930. december 10., szerda, 6. old.